

УДК 630*5:[582.632.2:581.526.425]:712.253(477-25)

**ОЦІНКА СТАНУ ПОПУЛЯЦІЙ ОСНОВНИХ ПАРКОУТВОРЮЮЧИХ
ВИДІВ У ВИДІЛАХ ВІКОВОЇ *QUERCETA ROBORIS* ПАРКУ
„ФЕОФАНІЯ” (м. КИЇВ)**

Ю. О. КЛИМЕНКО, доктор сільськогосподарських наук,
*Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка НАН України, Інститут
еволюційної екології НАН України,*

В. В. МОРОЗ, кандидат сільськогосподарських наук
*Інститут агроекології і природокористування УААН, Інститут
еволюційної екології НАН України,*

М. М. ДРУЖИНА, провідний інженер

В. В. КОНДРАТЬЄВ, провідний інженер

Інститут еволюційної екології НАН України,

E-mail: klimat13@gmail.com

*Наведено результати суцільного переліку дерев у виділах вікової *Querceta roboris* парку „Феофанія” (м. Київ) з розподілом дерев на групи за діаметром: 12-24 см, 28-48 см, 52-72 см, 76 см та більше. Встановлено, що більшість *Quercus robur* L. мають діаметр, що відноситься до групи 52-72 см. Друге місце за кількістю рослин *Quercus robur* посідає група 76 см та більше. Дерев з діаметром стовбура 48 см та менше – найменше. Другий ярус представлений деревами *Carpinus betulus* L., *Tilia cordata* Mill., *Acer platanoides* L. та інших видів, популяції яких мають різко виражений лівосторонній спектр. Це свідчить про те, що з часом популяція *Quercus robur* буде чисельно зменшуватися, а популяції видів другого ярусу – збільшуватися, що призведе до перетворення *Querceta roboris* на похідне насадження.*

Ключові слова: *парк, вікова *Querceta roboris*, діаметр стовбура, розподіл за діаметрами, стан популяцій*

Для того, щоб своєчасно здійснювати заходи догляду за парковими насадженнями, необхідно чітко уявляти собі стан популяцій основних паркоутворюючих видів та їх майбутнє (будуть вони підтримувати свою чисельність на певному рівні, чи будуть зменшувати її аж доки зовсім зникнуть,

або чисельність популяції з роками буде збільшуватися). Парк „Феофанія”, який знаходиться на південній околиці міста Києва, був створений на основі природних лісів *Carpineta (betuli) – Querceta (roboris)*. Ці вікові насадження становлять надзвичайну цінність. Тому дуже важливо розуміти перспективу їх існування. Дослідження стану популяцій основних пакроутворюючих видів вікової *Querceta roboris* „Феофанії” набувають особливого значення у зв’язку з тим, що більшість старовинних парків Лісостепу України також була створена на основі лісів цієї формації. Тому висновки з досліджень можуть бути застосовані до великої кількості об’єктів.

Мета досліджень – з’ясувати вікову структуру популяцій основних паркоутворюючих видів вікової *Querceta roboris* парку „Феофанія” з розробкою заходів її збереження та відновлення.

Матеріали і методи досліджень. У виділах вікової *Querceta roboris* у 2013-2014 рр. було виконано суцільний перелік дерев. Вимірювали діаметри стовбурів усіх дерев починаючи зі ступеня товщини 12 см (ступені товщини бралися через 4 см). У багатостовбурних дерев вимірювалися всі стовбури.

Площу виділів визначали з використанням комп’ютерної програми ArcView GIS за планами у М 1:2000 з точністю до 0,1 га.

Під час аналізу стану популяцій кожного виду не використовували вікові стани, що виділяються у онтогенезі, не використовували й розподіл на вікові групи, прийнятий у лісовпорядкуванні, а розробили експрес-метод – умовну градацію на чотири групи: до першої увійшли усі дерева з діаметром стовбура від 12 до 24 см, у другу – від 28 до 48, у третю – від 52 до 72, і у четверту – 76 см та більше. Виходячи із кількісного співвідношення між рослинами у цих групах робився висновок про майбутнє популяцій.

В таблицях і на графіках наведено дані про ті види дерев, кількість яких у виділі перевищувала 1 % від загальної кількості стовбурів. Решту видів об’єднували у графі „інші види”.

Результати дослідження. Основні відомості про парк „Феофанія”, його таксаційний план, складений за результатами наших досліджень, виділені

категорії насаджень наведені у нашій попередній публікації [1]. За цим розподілом до вікової *Querceta roboris* відноситься 96,2 га (67,1 % від озелененої площі лісового типу садово-паркового ландшафту парку „Феофанія”).

Результати досліджень наочно можна представити у вигляді графіків. Тому нами відібрано шість найбільших за площею виділів і відомості про них подали на рис. 1–6. Відомості про інші виділи вікової *Querceta roboris* представлені у таблиці.

У виділі 4 кварталу 1 *Quercus robur* посідає 4 місце за кількістю стовбурів (рис. 1). Віковий спектр його популяції – правосторонній, найбільша кількість стовбурів припадає на ступені товщини 76 см та більше; а дерев, які належать до ступенів товщини 24 см та менше, взагалі немає. *Carpinus betulus*, *Acer platanoides* та *Ulmus scabra* мають яскраво виражений лівосторонній віковий спектр. У *Tilia cordata* найбільша кількість стовбурів припадає на ступені товщини 28-48 см, дещо менша – на 12-24 см, ще менша на 52-72 см і зовсім мала – на 76 та більше. Але й за такого вікового спектра кількість молодих рослин значно перевищує кількість старших. Подібні вікові спектри у супутників *Quercus robur* трапляються ще у деяких виділах (див. табл.). Очевидно, що у цьому виділі, в першу чергу, слід очікувати відмирання тих *Quercus robur*, що мають найбільший діаметр стовбура. Тобто загроза природної елімінації нависла над найбільшою кількістю рослин цього виду. На зміну їм йде менша кількість рослин із ступенів товщини 52-72 см, а їм на зміну йде зовсім незначна кількість дерев. Це свідчить, що популяція *Quercus robur* регресивна. Популяції інших паркоутворюючих видів мають лівосторонній спектр, тобто вони прогресивні, з кожним роком їх чисельність буде збільшуватися. Враховуючи значну перевагу *Carpinus betulus* у кількості рослин, слід очікувати перетворення цього виділу з *Carpineta (betuli) – Querceta (roboris)* на *Carpineta betuli*.

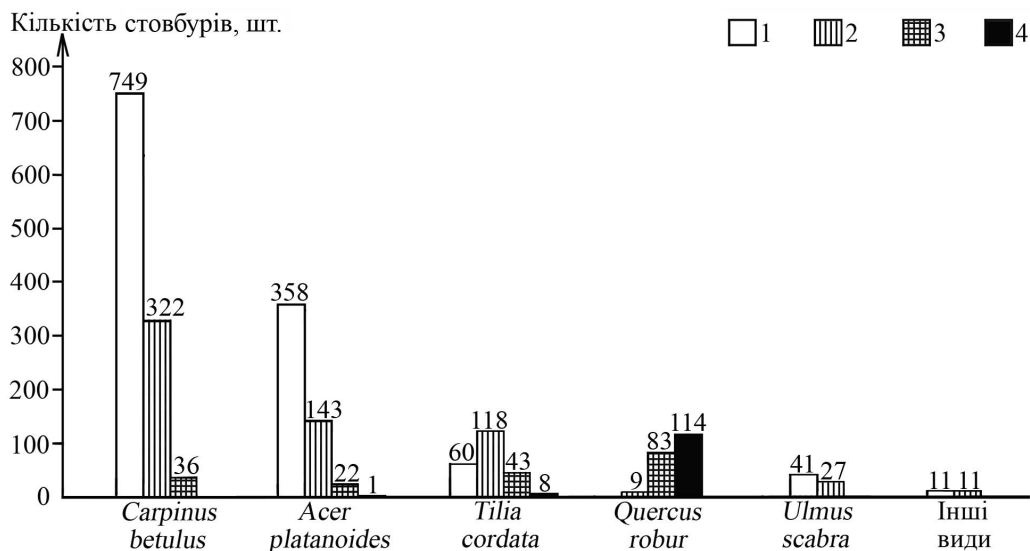

Рис. 1. Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 4 кварталу 1 (S=6,4 га): ступені товщини: 1 – 12-24 см, 2 – 28-48 см, 3 – 52-72 см, 4 – 76 см та більше

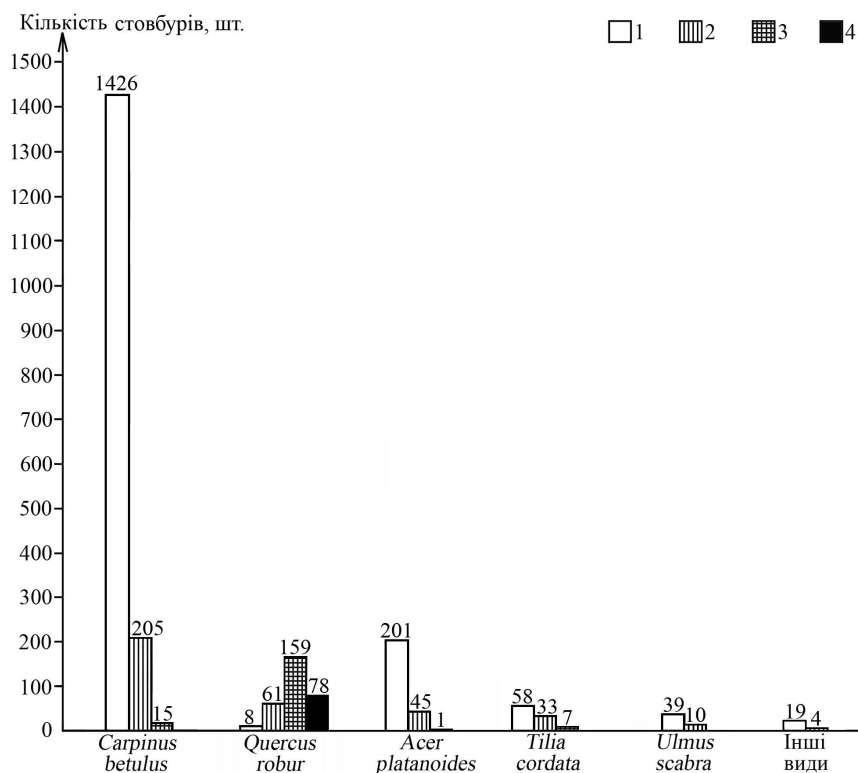

Рис. 2. Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 5 кварталу 1 (S=5,9 га): ступені товщини: 1 – 12-24 см, 2 – 28-48 см, 3 – 52-72 см, 4 – 76 см та більше

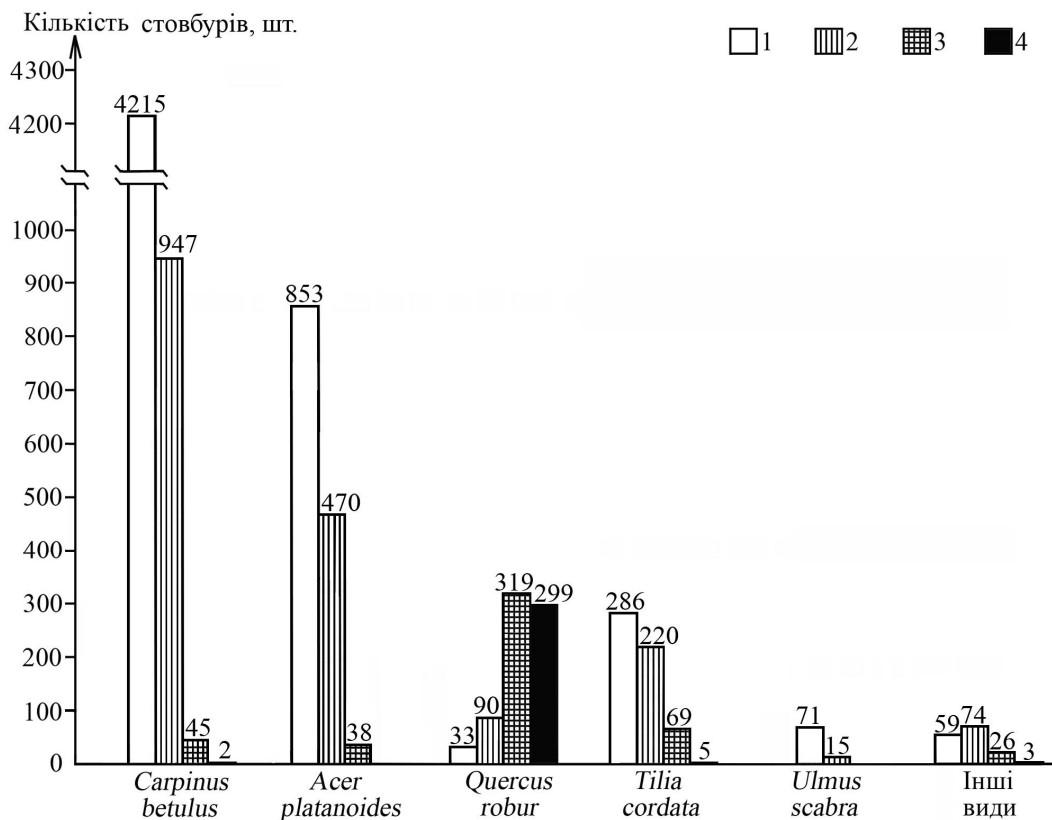

Рис. 3. Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у відділі 2 кварталу 2 (S=21,6 га): ступені товщини: 1 – 12-24 см, 2 – 28-48 см, 3 – 52-72 см, 4 – 76 см та більше

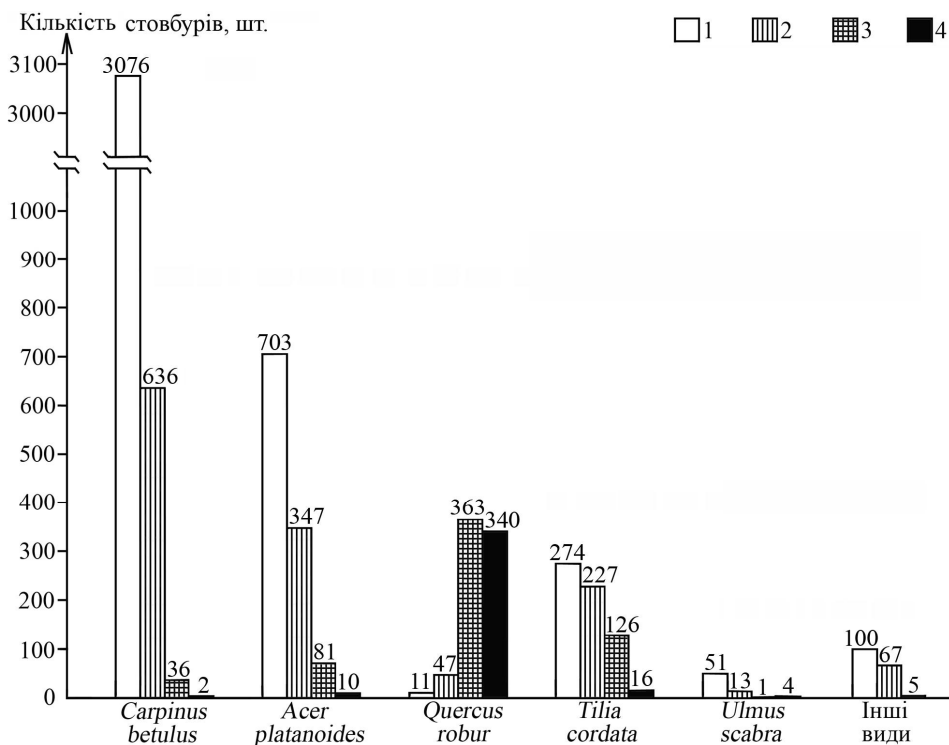

Рис. 4. Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у відділі 1 кварталу 3 (S=20,9 га): ступені товщини: 1 – 12-24 см, 2 – 28-48 см, 3 – 52-72 см, 4 – 76 см та більше

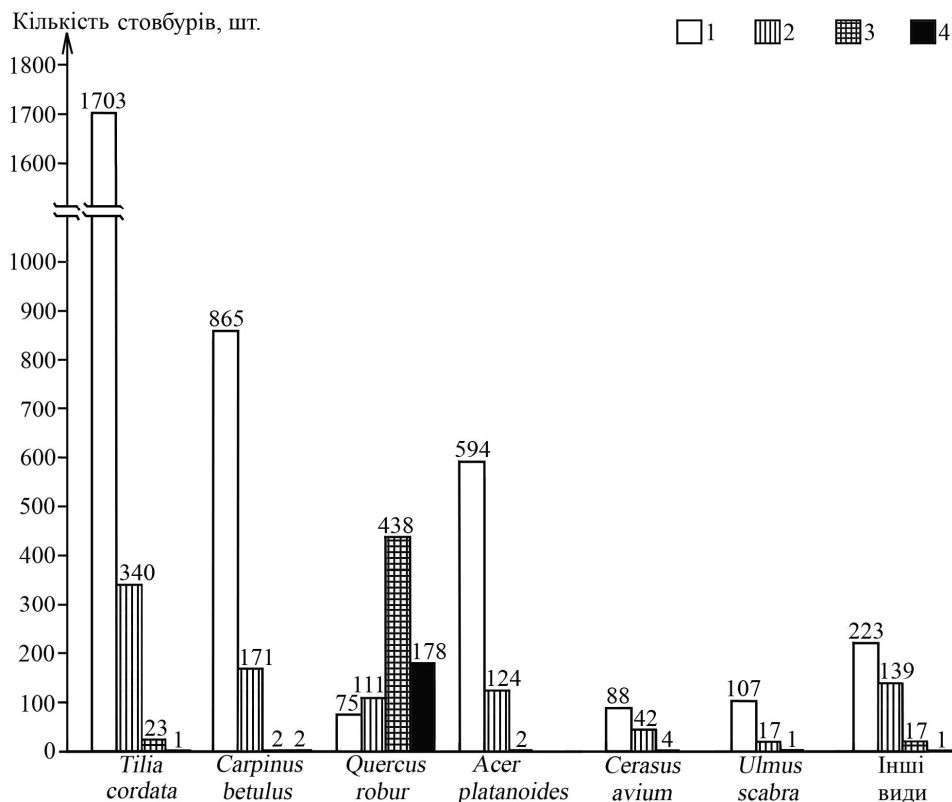

Рис. 5. Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 2 кварталу 5 ($S=13,8$ га): ступені товщини: 1 – 12-24 см, 2 – 28-48 см, 3 – 52-72 см, 4 – 76 см та більше

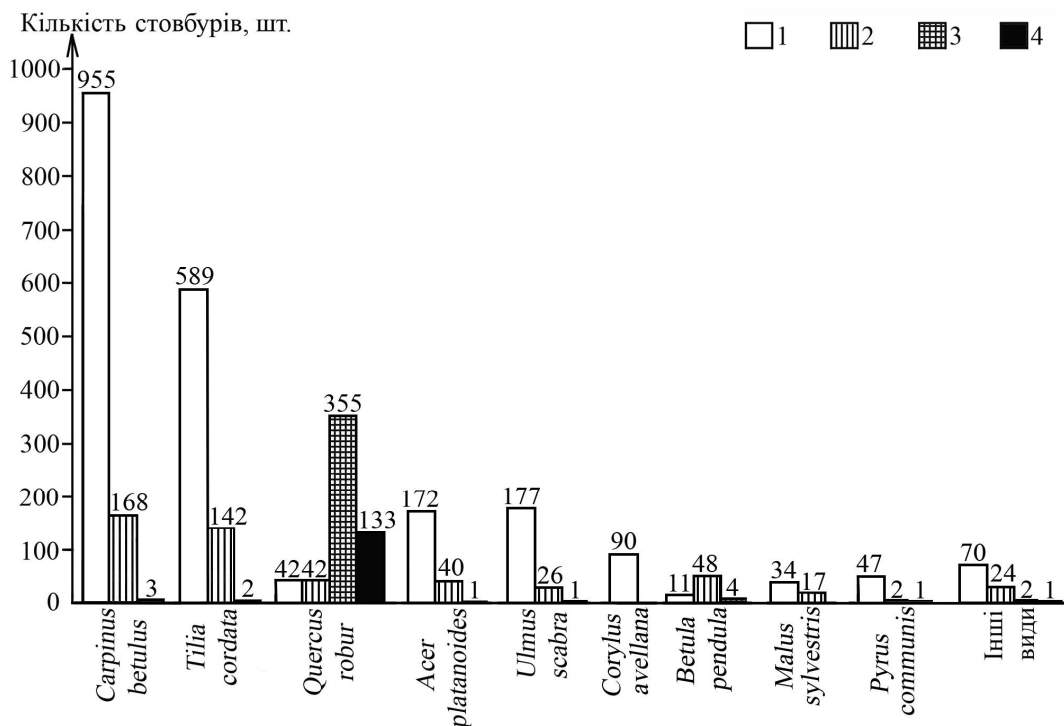

Рис. 6. Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у виділі 1 кварталу 6 ($S=12,7$ га): ступені товщини: 1 – 12-24 см, 2 – 28-48 см, 3 – 52-72 см, 4 – 76 см та більше

**Видовий склад і кількість стовбурів за групами ступенів товщини у
решті виділів вікової *Querceta roboris* парку „Феофанія”**

Вид	Кількість стовбурів за групами ступенів товщини, см								Всього	
	12 – 24		28 – 48		52 – 74		76 та більше		шт.	%
	шт.	%	шт.	%	шт.	%	шт.	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Квартал 1										
Виділ 7 (S= 1,4 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	99	40,7	51	21,0	7	2,9	0	0	157	64,6
<i>Quercus robur</i>	0	0	3	1,2	16	6,6	17	7,0	36	14,8
<i>Acer platanoides</i>	13	5,4	9	3,7	0	0	0	0	22	9,1
<i>Ulmus scabra</i>	13	5,4	8	3,3	0	0	0	0	21	8,7
<i>Cerasus avium</i>	1	0,4	2	0,8	0	0	0	0	3	1,2
<i>Tilia cordata</i>	2	0,8	1	0,4	0	0	0	0	3	1,2
<i>Acer campestre</i>	1	0,4	0	0	0	0	0	0	1	0,4
Всього	129	53,1	74	30,4	23	9,5	17	7,0	243	100
Виділ 8 (S= 0,7 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	271	72,7	14	3,8	3	0,8	0	0	288	77,3
<i>Quercus robur</i>	1	0,3	1	0,3	18	4,8	8	2,1	28	7,5
<i>Acer platanoides</i>	21	5,6	5	1,3	0	0	0	0	26	6,9
<i>Tilia cordata</i>	14	3,8	0	0	1	0,3	0	0	15	4,1
<i>Ulmus scabra</i>	5	1,3	3	0,8	0	0	0	0	8	2,1
Інші види	6	1,6	2	0,5	0	0	0	0	8	2,1
Всього	318	85,3	25	6,7	22	5,9	8	2,1	373	100
Квартал 4										
Виділ 5 (S = 1,4 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	126	31,3	80	19,9	18	4,5	0	0	224	55,7
<i>Tilia cordata</i>	31	7,7	20	5,0	16	4,0	1	0,2	68	16,9
<i>Quercus robur</i>	1	0,3	0	0	17	4,2	30	7,5	48	12,0
<i>Acer platanoides</i>	21	5,2	12	3,0	4	1,0	0	0	37	9,2
<i>Fraxinus excelsior</i>	4	1,0	12	3,0	3	0,7	0	0	19	4,7
<i>Ulmus scabra</i>	4	1,0	2	0,5	0	0	0	0	6	1,5
Всього	187	46,5	126	31,4	58	14,4	31	7,7	402	100
Виділ 10 (S = 0,2 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	41	29,5	11	7,9	1	0,7	0	0	53	38,1
<i>Fraxinus excelsior</i>	5	3,6	30	21,6	3	2,2	0	0	38	27,4
<i>Acer platanoides</i>	10	7,2	6	4,3	1	0,7	0	0	17	12,2
<i>Quercus robur</i>	0	0	1	0,7	8	5,8	8	5,8	17	12,3
<i>Tilia cordata</i>	11	7,9	0	0	0	0	0	0	11	7,9
<i>Ulmus scabra</i>	1	0,7	2	1,4	0	0	0	0	3	2,1
Всього	68	48,9	50	35,9	13	9,4	8	5,8	139	100
Виділ 13 (S = 2,0 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	182	22,6	24	3,0	1	0,1	0	0	207	25,7
<i>Acer platanoides</i>	151	18,7	43	5,3	9	1,1	0	0	203	25,2
<i>Fraxinus excelsior</i>	96	11,9	85	10,5	0	0	0	0	181	22,4
<i>Quercus robur</i>	0	0	6	0,7	60	7,5	23	2,9	89	11,1
<i>Tilia cordata</i>	43	5,3	15	1,9	3	0,4	0	0	61	7,6
<i>Ulmus scabra</i>	47	5,8	5	0,6	0	0	0	0	52	6,4
<i>Acer campestre</i>	10	1,2	0	0	0	0	0	0	10	1,2
Інші види	3	0,4	1	0,1	0	0	0	0	4	0,5

Продовж. табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Всього	532	65,9	178	22,1	73	9,1	23	2,9	807	100
Квартал 5										
Виділ 8 (S = 2,9 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	758	53,1	120	8,4	11	0,8	0	0	889	62,3
<i>Quercus robur</i>	10	0,7	29	2,0	73	5,1	17	1,2	129	9,0
<i>Tilia cordata</i>	90	6,3	24	1,7	10	0,7	0	0	124	8,7
<i>Acer platanoides</i>	80	5,6	11	0,8	4	0,3	0	0	95	6,7
<i>Fraxinus excelsior</i>	34	2,4	18	1,3	3	0,2	0	0	55	3,9
<i>Alnus glutinosa</i>	29	2,0	18	1,3	2	0,1	0	0	49	3,4
<i>Ulmus scabra</i>	27	1,9	3	0,2	0	0	0	0	30	2,1
<i>Betula pubescens</i>	9	0,6	10	0,7	2	0,1	0	0	21	1,4
<i>Acer campestre</i>	17	1,2	1	0,1	0	0	0	0	18	1,3
Інші види	14	1,0	3	0,2	0	0	0	0	17	1,2
Всього	1068	74,8	237	16,7	105	7,3	17	1,2	1427	100
Виділ 9 (S = 1,8 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	224	38,3	16	2,7	0	0	0	0	240	41,0
<i>Acer platanoides</i>	107	18,3	30	5,1	2	0,3	0	0	139	23,7
<i>Quercus robur</i>	8	1,4	13	2,2	44	7,5	11	1,9	76	13,0
<i>Fraxinus excelsior</i>	38	6,5	33	5,7	3	0,5	0	0	74	12,7
<i>Ulmus scabra</i>	20	3,4	1	0,2	0	0	0	0	21	3,6
<i>Tilia cordata</i>	11	1,9	3	0,5	0	0	0	0	14	2,4
<i>Populus alba</i>	13	2,6	0	0	0	0	0	0	13	2,6
Інші види	6	1,0	0	0	0	0	0	0	6	1,0
Всього	429	73,4	96	16,4	49	8,3	11	1,9	585	100
Квартал 6										
Виділ 9 (S = 0,5 га)										
<i>Tilia cordata</i>	22	27,8	2	2,5	0	0	0	0	24	30,3
<i>Corylus avellana</i>	18	22,7	0	0	0	0	0	0	18	22,7
<i>Carpinus betulus</i>	4	5,1	2	2,5	0	0	0	0	6	7,6
<i>Quercus robur</i>	0	0	0	0	5	6,3	1	1,3	6	7,6
<i>Acer negundo</i>	4	5,1	1	1,3	0	0	0	0	5	6,4
<i>Cerasus avium</i>	0	0	4	5,1	0	0	0	0	4	5,1
<i>Populus nigra</i>	0	0	1	1,3	1	1,3	2	2,5	4	5,1
<i>Acer platanoides</i>	3	3,8	0	0	0	0	0	0	3	3,8
<i>Malus sylvestris</i>	2	2,5	0	0	0	0	0	0	2	2,5
<i>Robinia pseudoacacia</i>	2	2,5	0	0	0	0	0	0	2	2,5
<i>Ulmus scabra</i>	2	2,5	0	0	0	0	0	0	2	2,5
<i>Acer tataricum</i>	1	1,3	0	0	0	0	0	0	1	1,3
<i>Fraxinus excelsior</i>	0	0	1	1,3	0	0	0	0	1	1,3
<i>Phellodendron amurense</i>	0	0	1	1,3	0	0	0	0	1	1,3
Всього	58	73,3	12	15,3	6	7,6	3	3,8	79	100
Виділ 13 (S = 2,3 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	829	49,6	79	4,7	1	0 ¹	0	0	909	54,3
<i>Tilia cordata</i>	144	8,6	147	8,8	2	0,1	0	0	293	17,5
<i>Acer platanoides</i>	81	4,9	152	9,1	6	0,4	0	0	239	14,4
<i>Quercus robur</i>	15	0,9	13	0,8	36	2,2	52	3,1	116	7,0
<i>Ulmus scabra</i>	30	1,8	17	1,0	0	0	0	0	47	2,8

Продовж. табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Інші види	52	3,1	15	0,9	0	0	0	0	67	4,0
Всього	1151	68,9	423	25,3	45	2,7	52	3,1	1671	100
Виділ 14 (S = 1,1 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	75	36,0	11	5,4	0	0	0	0	86	41,4
<i>Tilia cordata</i>	28	13,5	14	6,7	0	0	0	0	42	20,2
<i>Acer platanoides</i>	20	9,6	19	9,1	1	0,5	0	0	40	19,2
<i>Quercus robur</i>	1	0,5	0	0	7	3,3	17	8,2	25	12,0
<i>Ulmus scabra</i>	6	2,9	3	1,4	0	0	0	0	9	4,3
<i>Pyrus communis</i>	0	0	2	1,0	0	0	0	0	2	1,0
Інші види	1	0,5	3	1,4	0	0	0	0	4	1,9
Всього	131	63,0	52	25,0	8	3,8	17	8,2	208	100
Виділ 15 (S = 0,4 га)										
<i>Carpinus betulus</i>	72	35,1	10	4,9	0	0	0	0	82	40,0
<i>Acer platanoides</i>	25	12,2	17	8,3	2	1,0	0	0	44	21,5
<i>Quercus robur</i>	8	3,9	6	2,9	4	1,9	10	4,9	28	13,6
<i>Tilia cordata</i>	17	8,3	7	3,4	0	0	0	0	24	11,7
<i>Gleditsia triacanthos</i>	7	3,4	4	1,9	0	0	0	0	11	5,3
<i>Cerasus avium</i>	5	2,4	3	1,5	0	0	0	0	8	3,9
<i>Pyrus communis</i>	3	1,5	1	0,5	0	0	0	0	4	2,0
<i>Ulmus scabra</i>	3	1,5	0	0	0	0	0	0	3	1,5
<i>Acer negundo</i>	1	0,5	0	0	0	0	0	0	1	0,5
Всього	141	68,8	48	23,4	6	2,9	10	4,9	205	100
Виділ 17 (S = 0,2 га)										
<i>Quercus robur</i>	0	0	0	0	13	14,1	9	9,8	22	23,9
<i>Cerasus avium</i>	16	17,4	0	0	0	0	0	0	16	17,4
<i>Tilia cordata</i>	10	10,8	3	3,3	0	0	0	0	13	14,1
<i>Carpinus betulus</i>	7	7,6	1	1,1	0	0	0	0	8	8,7
<i>Acer platanoides</i>	7	7,6	0	0	0	0	0	0	7	7,6
<i>Fraxinus excelsior</i>	5	5,4	1	1,1	0	0	0	0	6	6,5
<i>Pyrus communis</i>	5	5,4	1	1,1	0	0	0	0	6	6,5
<i>Malus sylvestris</i>	5	5,4	0	0	0	0	0	0	5	5,4
<i>Corylus avellana</i>	4	4,4	0	0	0	0	0	0	4	4,4
<i>Robinia pseudoacacia</i>	3	3,3	0	0	0	0	0	0	3	3,3
<i>Crataegus monogyna</i>	1	1,1	0	0	0	0	0	0	1	1,1
<i>Populus tremula</i>	0	0	1	1,1	0	0	0	0	1	1,1
Всього	63	68,4	7	7,7	13	14,1	9	9,8	92	100

Примітка: 1 - величинами менше 0,1 % – нехтуємо.

У виділі 5 кварталу 1 *Quercus robur* посідає 2-е місце за чисельністю (див. рис. 2). У його віковому спектрі переважають рослини, які відносяться до ступенів товщини 52-72 см, далі за кількістю йдуть ступені товщини 76 см та більше, рослин із діаметром стовбура до 50 см значно менше. Оскільки максимум чисельності дубів припадає не на ступені товщини 76 см та більше, а

на 52-72 см, то є певний час, протягом якого зміни у популяції не будуть помітні. Коли дерева, які наразц мають діаметр від 52 до 72 см, досягнуть діаметру 76 см та більше, зміни у популяції стануть більш помітними. Популяції інших основних паркоутворюючих видів мають яскраво виражений лівосторонній спектр. У кількісному відношенні незаперечно перевагу має *Carpinus betulus*.

Виділ 2 кварталу 2 (див. рис. 3) має характеристику, аналогічну наведеній вище для виділу 5 кварталу 1, але *Quercus robur* перебуває на третьому місці за кількістю стовбурів.

За показниками вікового спектру виділ 1 кварталу 3 (див. рис. 4) близький до виділу 5 кварталу 1 та виділу 2 кварталу 2, з останнім у нього повністю збігається розташування основних паркоутворюючих видів за кількістю.

Особливістю виділу 2 кварталу 5 (див. рис. 5) є перевага за чисельністю виду *Tilia cordata*, хоча „Феофанія” знаходиться у зоні лісів субформації *Carpineto (betuli) – Querceta (roboris)*. Причини цього потребують подальшого з’ясування. *Carpinus betulus* лише другий за чисельністю стовбурів вид, він значно поступається у цьому виділі *Tilia cordata*. До складу основних паркоутворюючих видів додалася *Cerasus avium*. Крім *Quercus robur* усі інші основні паркоутворюючі види мають лівосторонній віковий спектр. У віковому спектрі *Quercus robur*, як і в розглянутих вище двох виділах, переважають дерева, які відносяться до ступенів товщини 52-72 см.

Виділ 1 кварталу 6 (див. рис. 6) за характеристикою дуже близький до виділу 2 кварталу 2 та виділу 1 кварталу 3, але в цьому виділі *Tilia cordata* знаходиться на другому місці за кількістю стовбурів, а *Acer platanoides* на четвертому.

Характеризуючи в цілому вікову *Querceta roboris* парку „Феофанія” зазначаємо, що популяція *Quercus robur* у ній регресивна. Оскільки максимум чисельності *Quercus robur* переважно припадає не на ступені товщини 76 см та більше, а на 52-72 см, то є певний час, протягом якого природна (за віком)

загибель найстаріших *Quercus robur* не буде призводити до різких змін і парк „Феофанія” буде залишатися *Carpineto (betuli) – Querceta (roboris)* на основній частині площі. Але, коли основна частина стовбурів *Quercus robur* стане відноситися до ступенів товщини 76 см та більше, слід очікувати швидшого зменшення кількості *Quercus robur* і заміни *Carpineto (betuli) – Querceta (roboris)* на *Carpineta betuli*. В одному виділі зміна може відбутися на *Tilieta cordatae*, теоретично не можна виключити змін у окремих виділах на *Fraxineta excelsioris* та *Acereta platanoiditis*.

Висновки та рекомендації

1. В усіх виділах, які представляють вікову *Querceta roboris*, кількість дерев *Quercus robur* значно поступається кількості дерев інших видів.
2. В усіх виділах, які представляють вікову *Querceta roboris*, популяції *Quercus robur* мають яскраво виражений правосторонній віковий спектр, тобто представлені стиглими та перестійними рослинами, а молоді, середнього віку, пристигаючі рослини практично відсутні, тоді як популяції основних видів другого ярусу мають різко виражений лівосторонній віковий спектр.
3. *Querceta roboris* парку „Феофанія” перебуває у стані деградації, йде її заміна на види другого ярусу, шансів на відновлення *Querceta roboris* без втручання людини немає.
4. Для встановлення часу, через який *Querceta roboris* припинить існування необхідно через 10 років провести повторний суцільний перелік, який покаже динаміку відпаду вікових *Quercus robur*, та, ймовірно, динаміку приросту кількості рослин інших видів. Повторне дослідження через 20 років дозволить скоригувати розрахунки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Клименко Ю. О. Насадження лісового типу садово-паркового ландшафту парку „Феофанія” та оцінка стану вікової *Querceta roboris* цього парку за таксаційними показниками [Електронний ресурс] / Клименко Ю. О.,

Мороз В. В., Дружина М. М., Кондратьев В. В. // Наукові доповіді НУБіП України, 2015. – №53. – Режим доступу: http://nd.nubip.edu.ua/2015_4/27.pdf

**ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ ПОПУЛЯЦИЙ ОСНОВНЫХ
ПАРКООБРАЗУЮЩИХ ВИДОВ В ВЫДЕЛАХ ВЕКОВОЙ *QUERCETA*
ROBORIS ПАРКА «ФЕОФАНИЯ» (Г. КИЕВ)**

Ю. А. Клименко, В. В. Мороз, Н. Н. Дружина, В. В. Кондратьев

*Приведены результаты сплошного перечёта деревьев в выделах вековой *Querceta roboris* парка «Феофания» (г. Киев) с распределением деревьев на группы по диаметру: 12-24 см, 28-48 см, 52-72 см, 76 см и больше. Установлено, что большинство *Quercus robur* L. имеют диаметр, относящийся к группе 52-72 см. Второе место по количеству растений *Quercus robur* занимает группа 76 см и больше. Деревьев с диаметром ствола 48 см и меньше – наименьшее количество. Второй ярус представлен деревьями *Carpinus betulus* L., *Tilia cordata* Mill., *Acer platanoides* L. и других видов, популяции которых имеют ярко выраженный левосторонний спектр. Это свидетельствует о том, что со временем популяция *Quercus robur* будет численно уменьшаться, а популяции видов второго яруса – увеличиваться, что приведёт к превращению *Querceta roboris* в производное насаждение.*

Ключевые слова: парк, вековая *Querceta roboris*, диаметр ствола, распределение по диаметрам, состояние популяций

**ASSESSMENT OF POPULATIONS OF MAIN PARK-FORMING SPECIES
IN PLOTS OF CENTURY-OLD *QUERCETA ROBORIS* OF PARK
“THEOPHANIYA” (KYIV CITY)**

Yu. O. Klymenko, V. V. Moroz, N. N. Druzhyna, V. V. Kondratiev

*Results of total tree counting in century-old *Querceta roboris* plot of park “Theophaniya” (Kyiv) with the distribution of trees in diameter: 12-24 cm, 28-48 cm, 52-72 cm, 76 cm and more are shown. It has been found out that most of *Quercus robur* L. has a trunk diameter of 52-72 cm. Second place by *Quercus robur* unit number belongs to the groups with trunk diameter 76 cm and more. Understory trees are represented by *Carpinus betulus* L., *Tilia cordata* Mill., *Acer platanoides* L. and by other tree species which populations have a pronounced left-sided spectrum. It shows that with time *Quercus robur* population will decrease while second forest layer species populations will increase. That will lead to *Querceta roboris* transformation into a derivative plantation.*

Key words: park, century-old *Querceta roboris*, trunk diameter, distribution by diameter, populations' condition